

Nr 321.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet, m. m.; given Stockholms slott den 21 maj 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till *dels* förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet, *dels ock* förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet.

Häri genom förordnas, att 2 § förordningen den 17 juni 1938 om särskild skatt å förmögenhet¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

Särskild skatt — — — beskattningsbara förmögenheten.

Beskattningsbar förmögenhet utgör — — — 1 § förmåles.

Därest för — — — skattepliktiga förmögenheten.

Har vid uppskattning av förmögenhet den värdesättning av tillgångar i rörelse, som skett i skattskyldigs räkenskaper och som godkänts vid inkomstberäkningen, frångåtts, skall till grund för tillämpning av den i föregående stycke meddelade bestämmelsen läggas det taxerade belopp som skulle hava fastställts, om den vid förmögenhetsuppskattningen gjorda värdesättningen av tillgångarna tillämpats även vid inkomstberäkningen. Vid beräkning av det i föregående punkt avsedda beloppet skall iakttagas, att värdesättning av tillgångarna vid utgången av närmast föregående beskattningsår skall ske enligt grunder motsvarande dem, vilka tillämpats vid förmögenhetsuppskattningen för det beskattningsår varom fråga är.

Beskattningsbar förmögenhet utföres — — — kronor, bortfaller.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse se SFS 1940: 257.

Förslag

till

förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret eller som här stadigvarande vistats, så ock oskift dödsbo efter person, som vid dödsfallet var här bosatt eller här stadigvarande vistades, äger under de förutsättningar och i den omfattning nedan sägs åtnjuta avkortning av den skattskyldige på grund av taxering för taxeringsåret 1943 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och värnsskatt eller restitution av redan erlagd sådan skatt eller båda dessa förmåner i förening.

2 §.

1 mom. Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt enligt denna förordning skola avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för taxeringsåret 1943 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnsskatt och särskild skatt å förmögenhet sammanlagt överstiga 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för erlagda allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning må hava vid taxeringen medgivits, men minskad i förekommande fall med den skattskyldige för samma år påförd krigskonjunkturskatt, dock att avkortningen och restitutionen sammanlagt högst må omfatta summan av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten och värnsskatten.

Vid fastställande av det belopp, för vilket avkortning eller restitution sålunda må åtnjutas, skall i förekommande fall med taxerad inkomst förstås ett med tillämpning av föreskrifterna i 2 § fjärde stycket förordningen om särskild skatt å förmögenhet beräknat belopp.

2 mom. För äkta makar, som under hela beskattningsåret eller större delen därav levt tillsammans, bedömes rätten att åtnjuta avkortning eller restitution med hänsyn till båda makarnas sammanlagda inkomst och skatter. Det belopp, som enligt föregående punkt må avkortas eller restitueras, fördelas å makarna i förhållande till de belopp, varmed vardera maken skulle

ägt åtnjuta avkortning eller restitution därest hänsyn tagits endast till den makens inkomst och skatter.

3 §.

Avkortning och restitution enligt denna förordning skola i första hand avse den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten.

Vid tillämpning av denna förordning skall, där avkortning kan ske, sådan i första hand äga rum. Kan avkortning icke ske eller kan sådan ske allenast till viss del, skall det enligt 2 § beräknade beloppet, i den mån det ej kunnat avkortas och det täckes av erlagt skattebelopp, återbetalas till den skattskyldige. Å sålunda återbetalat belopp utgår icke ränta.

4 §.

Den som enligt denna förordning vill åtnjuta avkortning av påförd skatt eller restitution av erlagd skatt eller båda dessa förmåner har att därom göra ansökan, vilken skall av sökanden ingivas eller i betalt brev med posten insändas till länsstyrelsen i det län, inom vilket han år 1943 taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, eller, därest han taxerats till sådan skatt i Stockholms stad, till överståthållarämbetet.

Ansökan skall avlämnas inom sådan tid att den är nämnda myndighet tillhanda inom natt och år efter det sökanden avfordrats de utskylder varom i 2 § förmäles, vid äventyr att avkortning eller restitution enligt denna förordning icke må beviljas. Därest de i 2 § angivna förutsättningarna för åtnjutande av avkortning eller restitution föreligga först efter det kammarrätten eller Kungl. Maj:t meddelat utslag angående taxering år 1943, skall tiden för ingivande av ansökan räknas från det kammarrättens utslag vunnit laga kraft eller Kungl. Maj:ts utslag meddelats.

Ansökan göres å blankett, vartill formulär fastställes av Kungl. Maj:t.

5 §.

Finnes ansökning böra bifallas, skall länsstyrelsen eller överståthållarämbetet antingen meddela förordnande om avkortning eller tillställa sökanden honom tillkommande restituerat belopp över postgiro eller ock vidtaga båda dessa åtgärder.

6 §.

Därest, efter det förordnande om avkortning eller restitution enligt denna förordning meddelats, skattskyldigs taxering för taxeringsåret 1943 så ändras, att avkortningen eller restitutionen bör beräknas till annat belopp än som skett eller att avkortning eller restitution icke skall ifrågakomma, åligger det myndighet, som har att vidtaga debiteringsåtgärd i anledning av den ändrade taxeringen, att vidtaga jämväl sådan ändring i debiteringen, som föranledes av de ändrade grunderna för beräkning av avkortningen eller restitutionen.

7 §.

Beträffande besvär över beslut rörande tillämpning av denna förordning skall gälla vad angående klagan över debitering av kronoutskylder är stadgat.

8 §.

Närmare bestämmelser för tillämpning av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

---

*Utdrag av protokollet över finansärendena, hållet inför Hans Maj:ts
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 maj
1943.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga angående *begränsning i vissa fall av skatt till staten, m. m.* samt anför därvid följande.

I proposition nr 359 till 1942 års riksdag framlades förslag till dels förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet och dels förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten. Förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen om särskild skatt å förmögenhet innebar, att i nämnda paragraf skulle såsom ett nytt fjärde stycke införas en bestämmelse, att därest vid uppskattning av förmögenhet den värdesättning av tillgångar i rörelse, som skett i skattskyldigs räkenskaper och som godkänts vid inkomstberäkningen, frångåtts, skulle till grund för tillämpning av den i 2 § tredje stycket meddelade reduktionsregeln läggas det taxerade belopp som skulle ha fastställts, om den vid förmögenhetsuppskattningen gjorda värdesättningen av tillgångarna tillämpats även vid inkomstberäkningen. I förslaget till förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten upptogs i 1 § en bestämmelse, enligt vilken skattskyldig ägde under de förutsättningar och i den omfattning, som i förordningen angavs, åtnjuta avkortning av honom på grund av taxering för taxeringsåret 1942 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och värnsskatt eller restitution av redan erlagd sådan skatt eller båda dessa förmåner i förening. Enligt 2 § första stycket i sistnämnda förslag skulle avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för taxeringsåret 1942 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnsskatt och särskild skatt å förmögenhet sammanlagt överstege 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för erlagda allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning kunde ha vid taxeringen medgivits, men minskad i förekommande fall med den skattskyldige för samma år påförd krigskonjunkturskatt, dock att avkortningen och restitutionen sammanlagt högst finge omfatta summan av den statliga

inkomst- och förmögenhetsskatten och värnskatten. Vid tillämpning av de i 2 § första stycket meddelade bestämmelserna skulle — enligt 2 § andra stycket — i fråga om den taxerade inkomsten vad i 2 § fjärde stycket förordningen om särskild skatt å förmögenhet stadgades äga motsvarande tillämpning. I förslaget upptogs vidare i 3—8 §§ närmare bestämmelser rörande tillvägagångssättet vid avkortningen och restitutionen m. m.

Bevillningsutskottet vid 1942 års riksdag uttalade i sitt betänkande (nr 45), att utskottet i princip tillstyrkte den i propositionen föreslagna skatte-spärren och att utskottet jämväl biträdde förslaget beträffande procentsatsen för spärregeln. Vad anginge utformningen av den i propositionen föreslagna skattespärren hade utskottet i huvudsak intet att erinra mot det framlagda förslaget. Den i propositionen föreslagna ändringen av 2 § förordningen om särskild skatt å förmögenhet hade tillkommit i syfte att för framtiden förhindra att den särskilda förmögenhetsskatten obehörigen nedbringades även som för att anknyta skattespärren till den inkomst, som i verkligheten kunnat disponeras av den skattskyldige. Enligt utskottets mening syntes denna bestämmelse sålunda icke vara erforderlig vid 1942 års taxering. Då inom utskottet uppstått tveksamhet rörande det föreslagna stadgandets tillämpning och tiden icke medgivit för utskottet att omarbeta stadgandet, funne utskottet nödvändigt att ifrågakvarande bestämmelse toges under förnyad omprövning. Utskottet yrkade därför avslag å Kungl. Maj:ts förslag i denna del samt föreslog i följd härav, att sista stycket i 2 § av förslaget till förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten skulle utgå. Därvid förutsatte utskottet, att nytt förslag i här berörda ämne snarast förelades riksdagen. Vidare yttrade utskottet i anledning av en motionsvis föreslagen uppmjukning av spärregeln i fall, då vid uträkning av den taxerade inkomsten uppkommit underskott, att utskottet väl funne vissa skäl tala härför men att ett frångående av det i propositionen framlagda förslaget i detta hänseende tarvade en mera ingående undersökning än utskottet varit i tillfälle att verkställa. Slutligen uttalade utskottet, att då det här vore fråga om införande av en ny princip i vår skattelagstiftning utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:tt med uppmärksamhet följde tillämpningen och verkningarna av dessa bestämmelser samt vid utformande av nytt förslag för kommande år beaktade de erfarenheter, som vunnits på detta område. På grund av vad sålunda anförts hemställde utskottet, att riksdagen måtte dels avslå propositionen, i vad densamma avsåge förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen om särskild skatt å förmögenhet, dels ock antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten med den ändringen, att 2 § andra stycket i förslaget skulle utgå.

Bevillningsutskottets hemställan bifölls av riksdagen (riksdagens skrivelse nr 439).

Förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten utfärdades den 18 juli 1942 och samtidigt utfärdades kungörelse angående fastställelse av formulär enligt nämnda förordning (SFS 1942: 644 och 645).

Från skatteverket i Stockholm har den 5 mars 1943 inkommit en promemoria med vissa erinringar angående nyssnämnda förordning. I promemorian anföres:

1) I förordningen saknas särskilda bestämmelser angående skattespärrens beräkning för äkta makar. Följden härav torde bli att ena maken kan erhålla skattereduktion trots att makarnas sammanlagda skatt icke överstiger 80 % av deras enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt sammanlagda taxerade inkomster. Fallet belyses enklast med exempel. Om mannen taxeras för arbetsinkomst av t. ex. 20,000 kronor och hustrun taxeras för endast $\frac{1}{100}$ av förmögenhet å 150,000 kronor — denna lämnar ingen som helst avkastning — så kommer den å hustrun enligt bestämmelsen i 19 § statsskatteförordningen belöpande delen av den gemensamma skatten att överstiga 80 % av den taxerade inkomsten. Denna utgör nämligen enligt formuläret till ansökan det belopp, som anges i självdeklarationen å sid. 3 »Återstående inkomst». Således i detta fall 0. Hustrun erhåller därför full befrielse för den påförda statliga inkomst- och förmögenhetsskatten samt värnskatten. Då såväl mannens som makarnas gemensamma skatt avsevärt understiger 80 % av mannens taxerade inkomst respektive makarnas sammanlagda taxerade inkomst, synes det knappast vara riktigt att hustrun erhåller någon befrielse.

2) I § 6 föreslås i förtydligande syfte följande redaktionella ändring.

»Därest — — — som skett, eller avkortning eller restitution icke skall ifrågakomma, åligger det — — — restitutionen.»

Skatteverket har vidare i en annan promemoria framhållit önskvärdheten av en sådan omformulering av 1 § i förordningen att därav framginge, att förordningen icke ägde tillämpning beträffande andra än här i riket bosatta skattskyldiga.

Departements-
chefen.

Den genom 1942 års förordning införda skattespärren gäller i fråga om skatter, som påförts på grund av taxering för taxeringsåret 1942. De skäl, som föranledde införandet av en dylik skattespärr med avseende å 1942 års taxering, lära fortfarande äga giltighet. Med hänsyn härtill torde förslag nu böra framläggas om skattespärr jämväl med avseende å taxeringsåret 1943.

De erfarenheter, som hittills vunnits rörande verkningarna av 1942 års lagstiftning i ämnet, äro mycket begränsade. Sålunda må nämnas att enligt en av skatteverket i Stockholm lämnad uppgift förordningen vunnit tillämpning i Stockholm endast i tvenne fall; det bör dock härvid beaktas, att tiden för ingivande av ansökan om avkortning eller restitution icke utgår förrän natt och år efter det sökanden avfordrats de utskylder varom fråga är. Med hänsyn till det anförda synes det befogat att icke nu taga upp till diskussion frågan om lagstiftningens verkningar utan låta därmed anstå till dess ytterligare erfarenheter vunnits. Vid sådant förhållande torde icke heller böra ifrågakomma att nu vidtaga andra ändringar i författningen än de som föranledas av det i det följande omnämnda förslaget till ändrad lydelse av 2 § förordningen om särskild skatt å förmögenhet eller som avses med de av skatteverket framställda erinringarna.

Såsom jag förut framhållit blev det vid 1942 års riksdag framlagda förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen om särskild skatt å förmögenhet avstyrkt av bevillningsutskottet, som i sitt av riksdagen godkända betänkande uttalade, att tvekan uppstått rörande det föreslagna stadgandets tillämpning och att utskottet därför funne det nödvändigt att ifrågavarande bestämmelse toges under omprövning.

Inom finansdepartementet har numera upprättats nytt förslag till *förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet*. Beträffande nämnda förslag må till en början anmärkas, att den ifrågasatta författningsändringen är föranledd av den olikhet, som föreligger mellan å ena sidan bestämmelsen rörande inkomstberäkningen i punkt 1 andra stycket av anvisningarna till 41 § kommunal-skattelagen och å andra sidan vad som föreskrives i fråga om förmögenhetsberäkningen i punkt 2 av anvisningarna till 9 och 10 §§ förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Enligt förstnämnda bestämmelse skall i räkenskaperna gjord värdesättning å tillgångar, avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse, icke frångås vid *inkomstberäkningen* om icke särskilda omständigheter därtill föranleda. Enligt statsskatteförordningen åter skall tillgång, som skall ingå i *förmögenhetsberäkningen*, upptagas enligt i förordningen angivna grunder; därvid har särskilt angivits att den omständigheten, att vid inkomstberäkning viss värdesättning blivit godkänd, icke medför att denna skall anses bindande jämväl för förmögenhetsberäkningen.

Den enligt statsskatteförordningen verkställda förmögenhetsberäkningen ligger till grund jämväl för beräkningen av den särskilda förmögenhetsskatten. Vid tillämpning av den i 2 § tredje stycket förordningen om särskild skatt å förmögenhet stadgade reduktionsregeln kan emellertid den särskilda förmögenhetsskatten komma att obehörigen nedbringas genom att reduktionsregeln anknyter till det enligt statsskatteförordningen taxerade beloppet, d. v. s. den taxerade inkomsten ökad med $\frac{1}{100}$ av den skattepliktiga förmögenheten. Till förhindrande av att skatten sålunda nedbringas torde reduktionsregeln böra anknyta till det taxerade belopp, som skulle ha fastställts om den vid förmögenhetsuppskattningen gjorda värdesättningen av tillgångarna tillämpats även vid inkomstberäkningen.

I enlighet med det nu anförda har i departementsförslaget i ett nytt fjärde stycke till 2 § förordningen om särskild skatt å förmögenhet upptagits en bestämmelse att, därest vid uppskattning av förmögenhet den värdesättning av tillgångar i rörelse, som skett i skattskyldigs räkenskaper och som godkänts vid inkomstberäkningen, frångåtts, skall till grund för tillämpning av reduktionsregeln läggas det taxerade belopp som skulle ha fastställts, om den vid förmögenhetsuppskattningen gjorda värdesättningen av tillgångarna tillämpats även vid inkomstberäkningen. Så långt överensstämmer departementsförslaget med det vid föregående års riksdag framlagda förslaget. I samma stycke har emellertid vidare — till undanröjande av den tveksamhet rörande bestämmelsens tillämpning, som yppats inom bevillningsutskottet — stadgats att vid beräkning av nyssnämnda belopp skall iakttagas, att vär-

desättning av tillgångarna vid utgången av närmast föregående beskattningsår skall ske enligt grunder motsvarande dem, vilka tillämpats vid förmögenhetsuppskattningen för det beskattningsår varom fråga är.

Den närmare innebörden av ifrågavarande bestämmelser torde enklast klargöras genom ett exempel. Antag att en rörelseidkare i sin bokföring upptagit inneliggande lager per den 31 december 1942 till ett värde av 20,000 kronor. Denna värdesättning har vid 1943 års taxering godkänts vid inkomstberäkningen, men däremot har värdet av lagret vid förmögenhetsberäkningen ansetts utgöra 60,000 kronor. Enligt första punkten i det föreslagna nya stycket i 2 § förordningen om särskild skatt å förmögenhet skall i nu förevarande hänseende lagrets värde även vid inkomstberäkningen anses utgöra 60,000 kronor. En sådan inkomstberäkning skulle emellertid resultera i att rörelsevinsten för år 1942 bokföringsmässigt ökades med skillnaden mellan värdena 60,000 och 20,000 kronor, såvida icke en motsvarande justering vidtoges med avseende å lagrets värde per den 31 december 1941. Har detta värde enligt bokföringen utgjort 15,000 kronor och har lagernedskrivningen per sistnämnda dag skett efter samma grunder som per den 31 december 1942, bör därför värdet per den 31 december 1941 i förevarande sammanhang höjas till det tredubbla eller alltså till 45,000 kronor. Den ökning, som framkommer vid ifrågavarande inkomstberäkning, begränsas i följd härav till skillnaden mellan beloppen 60,000 kronor och 45,000 kronor; denna skillnad skall därefter ytterligare minskas med den redan tidigare bokförda vinst å 5,000 kronor, som framkommit genom ökningen av lagrets värde från 15,000 till 20,000 kronor. Det taxerade belopp, som vid 1943 års taxering skall ligga till grund för fastställande av den beskattningsbara förmögenheten enligt 2 § tredje stycket förordningen om särskild skatt å förmögenhet, utgör således i förevarande fall det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet, ökat med 10,000 kronor.

Inom finansdepartementet har vidare upprättats förslag till ny *förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten*. Detta förslag överensstämmer i huvudsak med 1942 års förordning i ämnet. Emellertid ha vissa ändringar företagits. Sålunda har i 1 § uttryckligen angivits, att rätt att komma i åtnjutande av skattebegränsning icke tillkommer andra skattskyldiga än fysiska personer, som varit här i riket bosatta under hela eller någon del av beskattningsåret eller som här stadigvarande vistats, samt oskifta dödsbon efter personer, som vid dödsfallet voro här bosatta eller här stadigvarande vistades. Vidare har i 2 § i nu förevarande författningsförslag — i anslutning till förslaget angående ändrad lydelse av 2 § förordningen om särskild skatt å förmögenhet — införts en bestämmelse, att vid fastställandet av det belopp, för vilket avkortning och restitution må åtnjutas, skall i förekommande fall med taxerad inkomst förstås ett med motsvarande tillämpning av föreskrifterna i 2 § fjärde stycket förordningen om särskild skatt å förmögenhet beräknat belopp. Därjämte har, i anledning av vad skatteverket anfört, såsom ett nytt 2 mom. i 2 § upptagits ett stadgande, enligt vilket för äkta ma-

kar, som under hela beskattningsåret eller större delen därav levt tillsammans, rätten att åtnjuta avkortning och restitution skall bedömas med hänsyn till båda makarnas sammanlagda inkomst och skatter; det belopp, som med tillämpning av detta stadgande må avkortas eller restitueras, skall därefter fördelas å makarna i förhållande till de belopp, varmed vardera maken skulle ägt åtnjuta avkortning eller restitution därest hänsyn tagits endast till den makens inkomst och skatter. Slutligen har, likaledes i anledning av vad skatteverket föreslagit, 6 § underkastats viss redaktionell ändring.

Föredraganden hemställer härefter, att förenämnda inom finansdepartementet upprättade författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

W. Dickson.